

Національна академія наук України

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ХАРЧОВОЇ БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА ГЕНОМІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ДУ «ІХБГ НАН України»
академік НАН України

Я.Б.Блюм

наказ № 74 від «29» листопада 2016 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
про ВНУТРІШНЮ СИСТЕМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ Державної установи «Інститут харчової біотехнології та
геноміки Національної академії наук України»**

«СХВАЛЕНО»

Вченою радою

ДУ «ІХБГ НАН України»

протокол № 15

від «29» листопада 2016 р.

Київ-2016

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» (далі ДУ «ІХБГ НАН України») розроблене відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, Статуту ДУ «ІХБГ НАН України» і є його нормативним документом.

1.2. У Положенні визначено зміст, мета, завдання, організаційна і функціональна структура внутрішнього контролю, процедура та принципи його проведення.

1.3. ДУ «ІХБГ НАН України» несе відповідальність за якість своїх освітніх послуг, спираючись на академічну культуру, інтеграцію наукових досліджень та освітнього процесу, на місію, візію та цінності.

1.4. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності ДУ «ІХБГ НАН України» ґрунтується на принципах:

- PDCA «Плануй-Виконуй-Перевірй-Дій»;
- лідерства та відповідальності;
- академічної свободи;
- відкритості до нових знань та критики;
- толерантності у ставленні до всіх стейкхолдерів;
- взаємної вимогливості та довіри;
- ініціативності.

2. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Основними завданнями системи забезпечення якості освітньої діяльності ДУ «ІХБГ НАН України» є:

- забезпечення якості освіти ДУ «ІХБГ НАН України» як конкурентоспроможної установи на вітчизняному, європейському та світовому ринках наукової діяльності і освітніх послуг;
- якісна підготовка конкурентоспроможних науковців до сучасних вимог ринку праці;
- забезпечення міжнародних стандартів якості освітніх послуг;
- підвищення кваліфікаційного рівня наукового та професорсько-викладацького складу;
- впровадження в усі сфери діяльності ДУ «ІХБГ НАН України» новітніх інформаційних технологій і програмного забезпечення;
- практичне впровадження світового досвіду та всебічна популяризація інноваційних змін ДУ «ІХБГ НАН України», які забезпечуватимуть його позитивне сприйняття громадськістю як навчального закладу міжнародного рівня;
- розвиток матеріально-технічної бази відповідно до міжнародних стандартів.

3. ФУНКЦІЇ

Система внутрішнього забезпечення якості освіти ДУ «ІХБГ НАН України» включає в себе наступні види діяльності:

- координація дій всіх суб'єктів науково-освітнього процесу;
- оптимальний розподіл повноважень;
- прозорість прийняття ефективних рішень на всіх управлінських рівнях;
- студентоорієнтоване навчання, викладання та оцінювання;
- вільне творче навчання: формування здобувачами індивідуальної траєкторії навчання, забезпечення реальної вибіркової навчальних дисциплін;
- регулярний збір і обробка інформації стосовно якості: навчання і викладання (опитування здобувачів), наукових досліджень (наукові публікації), викладацького складу, управлінських процесів (опитування викладачів), надання освітніх послуг (опитування випускників і роботодавців);
- регулярний перегляд, вдосконалення, також розробка і впровадження сучасних навчальних курсів та освітніх програм;
- формування методичних матеріалів для забезпечення навчального процесу;
- забезпечення академічної доброчесності;
- підвищення кваліфікації (професійне зростання) науково-педагогічних кадрів;
- впровадження інноваційних технологій та методик викладання;
- публічна діяльність ДУ «ІХБГ НАН України» з просування на загальнонаціональному рівні апробованих освітніх інновацій;
- забезпечення внутрішньої комунікації, зворотнього зв'язку і доступності всієї важливої інформації;
- комунікація з акредитаційними органами Міністерства освіти і науки України та Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ, СТРУКТУРА І ВИДИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Система внутрішнього забезпечення якості освіти ДУ «ІХБГ НАН України» базується на діючій в структурі управління освітнім процесом.

4.2. Суб'єктами планування, організації і проведення внутрішнього контролю та забезпечення якості навчання і викладання є:

- директор як керівник закладу вищої освіти (наукової установи);

- гарант освітньої програми (організація освітнього процесу, ліцензування та акредитація, інформаційні системи управління освітнім процесом);
- заступники директора з наукової роботи (бібліотечні та інші інформаційні ресурси, наукові прилади і обладнання, інтеграція наукових досліджень та освітнього процесу);
- вчена рада (розробка політики забезпечення якості освіти);
- випусковий відділ (вдосконалення навчальних курсів, освітніх програм та якості викладання);
- комісії, які створюються наказом директора, зокрема, приймальна, екзаменаційна та апеляційна (забезпечення професійного і комфортного відбору та зарахування абітурієнтів);
- наукові керівники аспірантів (надання аспірантам soft skills);
- Рада молодих учених (просування ініціатив аспірантів, участь у забезпеченні якості та прийнятті важливих рішень);
- керівники структурних підрозділів;
- наукові/науково-педагогічні працівники;
- представники громадського самоврядування.

4.3. Основні об'єкти система внутрішнього забезпечення якості:

- освітні процеси;
- результати освітнього процесу.

4.4. Основними видами контролю є:

Поточний контроль: застосовується для навчальних дисциплін з метою перевірки знань з окремих складових ОНП (лекційного матеріалу; питань семінарських/практичних занять та матеріалу для самостійної роботи. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння знань при вивченні навчальних дисциплін, умінь самостійно опрацьовувати інформаційні джерела, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Підсумковий контроль: проводиться для оцінки результатів навчання на певному рівні вищої освіти або на його окремих завершених етапах. Підсумковий контроль може бути як екзамен, залік, атестація.

Екзамен – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного і практичного матеріалу з окремої дисципліни; проводиться у письмовій чи усній формах, за екзаменаційними білетами, складеними за програмою навчальною дисципліни. Завданням екзамену є перевірка розуміння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної наукової проблеми науки, знаходити шляхи їх вирішення тощо.

Залік – форма контролю, що передбачає оцінку засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на підставі результатів поточної успішності за навчальним планом дисципліни.

Атестація здобувачів вищої освіти – встановлення відповідності засвоєних ними рівня й обсягу знань, умінь, інших компетентностей до вимог стандартів вищої освіти.

5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

5.1. Забезпечення якості освіти здійснюється через вдосконалення управлінських та академічних підходів до освітнього процесу з підготовки здобувачів вищої освіти.

5.2. Управлінські та академічні підходи в ДУ «ІХБГ НАН України» мають на меті забезпечити:

- якість організаційного, методичного та матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу;
- якість викладання навчальних дисциплін та проведення навчальних занять;
- якість освітньо-наукової програми та курсів навчальних дисциплін;
- якість навчання аспірантів;
- відповідність результатів навчання аспірантів кваліфікаційним вимогам за спеціальностями;
- своєчасне прийняття управлінських рішень стосовно подальшого вдосконалення та розвитку системи якості освіти в ДУ «ІХБГ НАН України».

6. ВДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ТА КУРСІВ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Механізми взаємодії між учасниками освітнього процесу в ДУ «ІХБГ НАН України» з метою моніторингу, перегляду і вдосконалення освітнього процесу, освітньо-наукової програми та курсів навчальних дисциплін полягають в наступному:

6.1. Випусковий відділ здійснює регулярний моніторинг якості викладання, курсів навчальних дисциплін та освітньо-наукової програми засобами опитування аспірантів, призначення викладачів.

6.2. Випусковий відділ несе відповідальність за зворотній зв'язок та реакцію на результати опитувань аспірантів. За наявності недоліків, позитивного викладацького досвіду, позитивних чи негативних свідчень стосовно успішності аспірантів, ці питання включаються до порядку денного засідань випускового відділу. На такі засідання можуть бути запрошені зацікавлені аспіранти.

6.3. Питання, пов'язані з оновленням, вдосконаленням, створенням нових курсів дисциплін та внесення змін до освітньо-наукової програми попередньо розглядаються на засіданнях випускового відділу, після

схвалення виносяться на затвердження вченою радою. На такі засідання запрошуюються аспіранти. Представники відділів/лабораторій можуть ініціювати такі перегляди з власної ініціативи або внаслідок результатів опитувань аспірантів та науково-педагогічних працівників.

6.4. Стейкхолдери, випусковий відділ, вчена рада можуть ініціювати перегляд, внесення змін і доповнень до документів, які регламентують освітній процес в ДУ «ІХБГ НАН України». Перегляд програм навчальних дисциплін здійснюється щорічно до початку нового навчального року. Перегляд ОНП – за потреби, але щонайменше 1 раз у термін її дії.

6.5. Під час проведення атестації здобувачів вищої освіти відділ може залучати до екзаменаційних комісій зацікавлені сторони, зокрема зовнішніх стейкхолдерів, серед яких можуть бути успішні випускники аспірантури ДУ «ІХБГ НАН України».

6.6. Випусковий відділ здійснює аналіз навчально-методичних матеріалів для викладання дисциплін.

6.7. Вчена рада ДУ «ІХБГ НАН України» за результатами навчального року заслуховує інформацію про стан освітньої діяльності і забезпеченню якості освіти.

7. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

7.1. В ДУ «ІХБГ НАН України» діє веб-сайт, на якому розміщена основна інформація, навчально-методичні матеріали, внутрішні документи, корисні посилання.

7.2. Наукова бібліотека ДУ «ІХБГ НАН України» забезпечує доступ аспірантів до власних інформаційних ресурсів, ресурсів Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського.

7.3. Локальна комп'ютерна мережа дозволяє доєднатись до міжнародних наукометричних баз, доступ до яких надано установам НАН України.

7.4. Інформаційне забезпечення освітньої діяльності у ДУ «ІХБГ НАН України» відповідає вимогам до ліцензійних умов щодо цього виду діяльності.

8. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДУ «ІХБГ НАН УКРАЇНИ»

8.1. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю, кваліфікаційної атестації та самоконтролю.

8.2. Форми проведення та критерії оцінювання поточного й підсумкового контролю визначаються у робочих програмах навчальних дисциплін.

8.3. За результатами навчального року здобувачі звітують у відповідних відділах та вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України». Результати звіту

обговорюються, схвалюються вченою радою, затверджуються наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України» про переведення аспірантів на наступний рік навчання/ умовна атестація з щомісячним звітуванням або про незадовільний стан роботи та ініціюється процедура відрахування аспірантів.

9. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

9.1. Підвищення кваліфікації працівників та співробітників – цілеспрямоване безперервне удосконалення професійних компетенцій та педагогічної майстерності, необхідних для опанування завданнями, які сприяють підвищенню якості управлінської, навчальної, методичної, наукової, інноваційної, творчої та виховної діяльності ДУ «ІХБГ НАН України».

9.2. Підвищення кваліфікації викладачів спрямовано на засвоєння інноваційних методик викладання та формування програм навчальних дисциплін та робочих програм кредитних модулів у відповідності з європейськими стандартами.

9.3. Науково-педагогічні працівники повинні підвищувати кваліфікацію згідно у закладах вищої освіти, відповідних наукових, освітньо-наукових установах та організаціях як в Україні, так і за її межами не рідше, ніж раз на 5 років.

9.4. Наукове стажування науково-педагогічних працівників, що здійснюється відповідно до статті 34 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», може бути визнане вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України» як підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Один тиждень наукового стажування науково-педагогічних працівників зараховується як підвищення кваліфікації в обсязі 30 годин або одного кредиту ЄКТС.

9.5. Результати інформальної освіти (самоосвіти) науково-педагогічних працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене, почесне чи педагогічне звання, можуть бути визнані вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України» як підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

10. ДОКУМЕНТИ, ЩО РЕГЛАМЕНТУЮТЬ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДУ «ІХБГ НАН УКРАЇНИ»

Управління якістю освітньої діяльності ДУ «ІХБГ НАН України» регламентують:

- Положення про аспірантуру Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»

- Положення про організацію освітнього процесу в аспірантурі Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»;

- Положення про оцінювальну діяльність в аспірантурі Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»;

- Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»;

- Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»;

- Положення про навчально-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України».

11. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ІНСТИТУТ, ОСВІТНЬО-НАУКОВУ ПРОГРАМУ, СТУПЕНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ

11.1. Публічність інформації про діяльність ДУ «ІХБГ НАН України» забезпечується згідно з вимог Законів України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу», «Про наукову і науково технічну діяльність», «Про вищу освіту», постановами та розпорядженнями Президії НАН України.

11.2. Інформація оприлюднюється на офіційному веб-сайті ДУ «ІХБГ НАН України», який містить основну інформацію про його діяльність.

12. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ У РОБОТАХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

12.1. Заходи із запобігання і виявлення академічної недоброчесності здійснюються відповідно до «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»».

12.2. Відповідно до Положення роботи здобувачів вищої освіти третього рівня освіти перевіряються за допомогою спеціальних програмних засобів, інтернет-систем, в тому числі безкоштовних інтернет-ресурсів. Використання будь-якого способу перевірки не виключає можливість використання іншого (інших) способів.